

Kirkestævnebrev – Cirkulærebrev

Finn Skriver Laursen

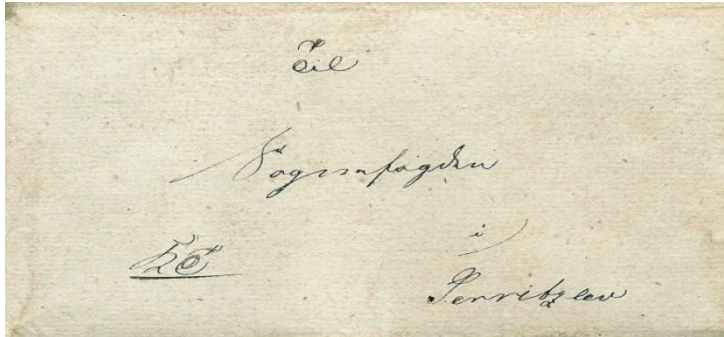

Fig. 1. Brevforside. Ufrankeret KT. Brev til sognefoged Jens Nielsen i Seridslev

Baggrunden for nedennævnte skrivelse skal findes i historien om landbrugskrisen i Danmark i starten af 1800 tallet. Denne krises baggrund skal yderlig ses i en sammenhæng mellem forskellige ting. En stor del af bønderkarle lå i Frankrig, for at deltage i det værn, Europa i forening havde stillet op mod Napoleon Bonaparte, hvorfor landbruget havde mistet en stor del af sin arbejdskraft. Men mest var årsagen til hele miseren en uligevægt mellem udbud og efterspørgsel af landbrugsvarer.

Der blev gennemført en landboreform i slutningen af 1700 tallet, hvilket medførte en væsentlig forøgelse af landbrugsartikler, hvoraf en del gik til eksport, med deraf forøget rigdom til godsejerne og bønderne. Og vi ved alle, hvad det medfører – større forbrug og stigende inflation, som staten dengang ikke kunne styre

De egentlige hartkornskatter var i 1813 blevet omsat til kornskatter så størrelsen fulgte kornpriserne, det var ikke til landmandens fordel. Arbejdsløn, prioritetsrenter steg mere end kornpriserne. Hvilket igen betød indtægterne var faldende mens udgifterne var stigende.

Krigen havde mindsket produktionen og øget forbruget. Da den sluttede i 1818 og krigens folk vendte tilbage til landbruget, bevirkede det, at udbuddet på landbrugsvarer blev større end efterspørgslen. Samtidig blev der lagt told på landbrugsvarer til Norge og England.

I 1813 havde vi fået en Rigsbank der udstedte Rigsbankdalere med den halve værdi af de tidligere sølv specie-dalere, det var en lille hjælp til landbruget og landet. I 1818 fik vi Nationalbanken med en ledelse uafhængig af regeringen, det var et fremskridt.

De gamle hartkornskatter var i 1818 blevet slået sammen til en enkelt landskat, men var stadig for stor til landbrugets ydeevne, så forskellige lempelser blev indført. For den del af landskatten, der skulle betales i sølv eller sedler efter kursen, blev det i 1824 tilladt at lægge dem i sedler, daler for daler, hvilket var væsentligt billigere. Nogenlunde samtidig

blev landskatten direkte formindsket med op mod en 1/3 og samtidig væsentlige eftergivelser af landskatten for særligt nødlidende områder i landet.

Som det tydeligt i skrivelsen står 400.000 Rbd. er eftergivet Woer og Nim herreder i det næste år. Det har uden tvivl været en betydelig hjælp for området.

Zooftølgende forordning, angaaende eftergivelser
for et Aar fra 1te juli 1834 til 1te juli 1835
af 400.000 Rbd. af de med forordningen af 15de April
1818 gaaende Landskats Skat af Jorden og Tiender
i Danmark, har Sognefogeden ved kirkestævne
at lade bekendtgøre, og skriftlig mig tilbagesendt
Woer og Nim Herredens Kirkestæve i Horsens den
4de juli 1834. — Hersede

Serritslev modtaget den 5de næste dag afsendt Jens Nielsen
Blirup modtaget den 6de næste dag afsendt Jens Nielsen
Søvind modtaget den 6de næste dag afsendt Jens Nielsen
Gangsted modtaget den 8de næste dag afsendt Jens Nielsen
Grumstrup modtaget den 9de næste dag afsendt Jens Nielsen
Båstrup modtaget den 10de næste dag afsendt Jens Nielsen

Fig. 2 inderside af brevet

Oversættelse:

Kt brev til Sognefogeden i Serritslev Cirkulære brev / Kirkestævnebrev

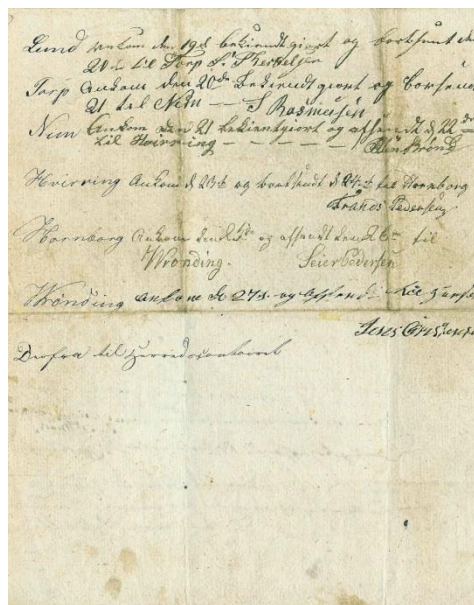
Brevet er sendt fra Woer og Nim Herreds kontor i Horsens den 4. juli 1834. Woer og Nim Herred var underlagt Skanderborg Amt

Herfølgende forordning angaaende eftergivelse for et aar fra 1st. juli 1834 til 1st. juli 1835 af 400.000 Rbd. af de med forordningen af 15 th. april 1818 påbudne landskats beløb af jorden og tiender i Danmark, har Sognefogeden ved kirkestævne at lade bekendtgøre, og skriften mig tilbagesendt.

Woer og Nim Herreds contoair i Horsens den 4de juli 1834.

Serridslev modtaget den 5 og næste dag afsendt / Jens Nielsen
Blirup modtaget den 6
Søvind modtaget den 6
Gangsted modtaget den 8
Grumstrup modtaget den 9
Båstrup modtaget den 10

Kattrup modtaget den 12
 Ørskov modtaget den 13
 Hansted ingen dato
 Eldrup ingen dato
 Eier ingen dato
 Taaning modtaget den 12
 Yding modtaget den 13
 Purup modtaget den 16
 Sattrup modtaget den 18
 Lundum modtaget den 18
 Lund modtaget den 19
 Torp modtaget den 20
 Nim modtaget den 21
 Hvirring modtaget den 23
 Hornborg modtaget den 25
 Wrønding modtag 27

Derfra til Herredskontoret

Fig. 3 Indlæg i brevet

Ikke alle skriver modtagelsesdato og afsenderdato, men alle sognefogeder underskriver, hvorfor man må gå ud fra, at det også er blevet meddelt borgerne i sognet. Men jeg mener også, at man kan gå ud fra, at det ikke er blevet borgerne i sognet bekendtgjort på den dato, som sognefogeden underskriver, idet der næppe har været kirkegang på alle de nævnte datoer. Også dengang var der kirketid om søndagen.

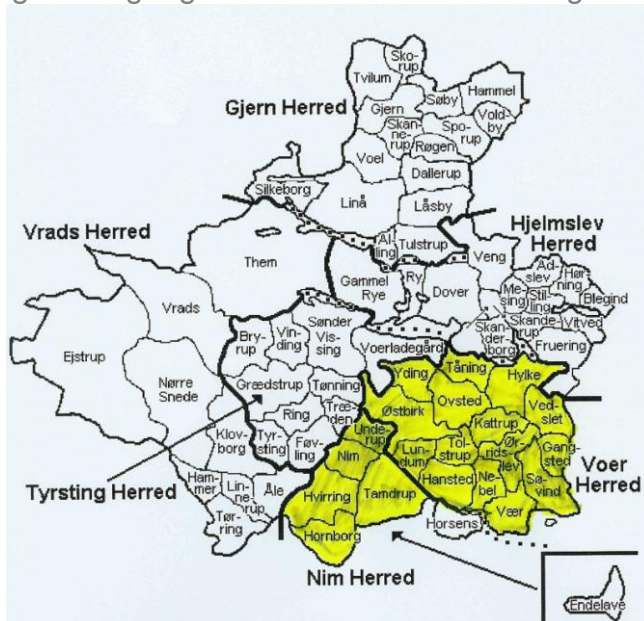

Fig. 4 Gul markering viser Voer og Nim Herred